

Tekniska nämnden
VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2018

VÄSTERÅS STAD

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Ett både vanligt och ovanligt år	3	Drift och underhåll av gator och parker	14
Verksamhet som påverkar vardagen	4	Naturvård och vattenplanering	17
Omvärldsanalys	5	Kollektivtrafik och färdtjänst	19
Uppdrag och organisation	6	Investeringar	20
Ekonomi	7	Resultaträkning	23
Uppföljning av mål/styrkort med mera	9	Verksamhetsredovisning	24
Fotgängare och cyklist	11	Fem år i sammandrag	26
Stads- och gatuplanering	12		

Från vänster: Therese Siverbo, Jesper Songer, Christian Pettersson, Anna Hård af Segerstad, Erik Degerstedt, Solveig Nilsson, Ulf Jansson, Anna Thunell, Stefan Lindh, Anna Östholm, Johannes Wretljung Persson, Jan Thunberg och Tomas Söhr.

Foto: Per Groth

TEKNISKA NÄMNDEN

Ledamöter och ersättare i tekniska nämnden den 31 december 2018 var följande:

Ledamöter

Anna Thunell (MP) ordförande
Solveig Nilsson (S) 1:e vice ordförande
Anna Hård af Segerstad (M) 2:e vice ordförande
Ulf Jansson (C)
Jan van der Horst (S)
Stefan Lindh (M)
Carl-Johan Aberger (M)
Anna Östholm (L)
Jan Johansson (SD)

Ersättare

Sandra Zanabria Shirkhani (S)
Ann-Christine Alkazhami (S)
Therese Siverbo (L)
Jan Thunberg (C)
Johannes Wretljung Persson (MP)
Christian Pettersson (M)
Erik Degerstedt (M)
Tomas Söhr (SD)
Jesper Songer (KD)

Ett både vanligt och ovanligt år

2018 har varit ett både vanligt och ovanligt år. Efter valet i september så tillträdde en ny nämnd med mig som ny ordförande. Det har varit ett vanligt händelserikt år på så sätt att både den gamla och nya nämnden i samarbete med förvaltningen har planerat och genomfört ett antal projekt. Ett ovanligt år på så sätt att vi har haft ett val med en ny nämnd som tillträdde i oktober. Men även ovanligt på så sätt att den gångna sommaren har varit den varmaste i mannaminne, vilket har ställt nya krav och förväntningar på nämnd och förvaltning.

DEN VARMA SOMMAREN

Vi har haft en ovanligt varm sommar. Tyvärr är det antagligen inte den sista vi kommer att se när klimatförändringarna blir allt tydligare. Den varma och torra sommaren ledde till att våra bönder hade svårt att hitta foder till djuren inför vintern. Då agerade nämnden snabbt och tog fram cirka tio hektar med mark som bönderna kunde slå för att få extra foder till djuren inför vintern. Detta är något jag är väldigt stolt över och som jag tror att vi kommer att behöva göra flera gånger.

ORTSDIALOGER

Något som har varit viktigt såväl för den gamla som den nya nämnden är att utveckla dialogen med invånarna i kommunen. Under 2018 har fem ortsdialoger i våra serviceorter såsom bland annat Dingtuna och Tortuna genomförts. Detta är ett mycket viktigt arbete eftersom det utveck-

lar ett närmare samarbete mellan oss som arbetar med Västerås stads utveckling och alla som bor i kommunen.

NYA MEDARBETARE

Från och med den 1 januari 2019 hälsar vi alla medarbetare från teknisk produktion välkomna in i vår förvaltning. Efter den noggranna utredningen som har pågått under ett par år har staden valt att dela upp förvaltningen för stöd, fritid och entreprenad. Produktionssidan kliver nu in hos oss vilket jag tror kommer leda till många bra samordningsvinster för alla.

TITTA FRAMÅT

Om jag tittar lite framåt under 2019 ser jag många spännande saker. Ett par saker jag vill lyfta är dels ombyggnationen av Stora Torget och Bondtorget som kommer att inledas med en bred remiss till alla västeråsare och andra aktörer för att vi gemensamt ska kunna bygga ett nytt vardagsrum för alla.

En annan sak är renoveringen av Vasagatan som kommer ske under slutet av våren. Det blir säkert litet stökigt men resultatet kommer att bli bra. Även här vill jag framhålla styrkan av dialoger i likhet med den vi har haft med Citysamverkan.

Avslutningsvis vill jag tacka alla medarbetare på teknik- och fastighetsförvaltningen för ett gott samarbete. Jag vill även tacka den gamla nämnden och ordföranden för deras hårda arbete under de gångna fyra åren.

Anna Thunell (MP)
ordförande, tekniska nämnden

Verksamhet som påverkar vardagen

Hans Näslund,
direktör, tekniska nämnden

När vi nu lägger 2018 till handlingarna kan det konstateras att den verksamhet teknik- och fastighetsförvaltningen bedriver på uppdrag av tekniska nämnden, är mycket publik och påverkar västeråsarna tydligt i deras vardag. Stadens gator, gång- och cykelvägar, torg, parker, stadsdelsskogar och naturområden nyttjas för transporter, rekreation och upplevelser av alla de slag.

Dessutom anordnar förvaltningen årligen uppskattade evenemang som Sommarbio på Lögarängen och Västerås i vitt. 2018 beslutade tekniska nämnden att erbjuda fotbolls-VM på storbildsskärm vid Stora Torget.

ALLTID BÄSTA MÖJLIGA MÖTE

Under våren arbetade hela förvaltningen med ett värdegrundsarbete för att säkerställa att vi lever upp till stadens värdegrund "Alltid bästa möjliga möte" i vår verksamhet. För det är just i mötet med västeråsarna som det avgörs hur bra vi levererar vår verksamhet. Naturligtvis kan vi inte alltid möta allas önskemål och förväntningar, men med rätt inställning kan vi göra det bästa möjliga utifrån rådande förutsättningar. Och har vi inte möjlighet att vara behjälpliga kan vi i alla fall på ett bra sätt förklara varför det inte är möjligt.

Ett kvitto på att vi är på rätt väg är att vårt mål om att minst 70 procent av företagarna ska vara nöjda med teknik- och fastighetsförvaltningens service inom markupplåtelse glädjande överträffades och blev 73 procent. Detta mått bygger på Stockholm Business Alliances gemensamma mätningar i regionens kommuner. Vad gäller västeråsarnas nöjdhet i den årliga medborgarundersökningen kan noteras en liten sänkning med någon procent på några områden. Även om vi 2018 nådde upp till målet om ett beläggningsunderhåll om minst fem procent av vägnätet finns ett stort underhållsbehov kvar på våra gator och parker.

EKONOMI UNDER KONTROLL

Tekniska nämndens ekonomi är under god kontroll. Resultatet 2018 blev ett överskott på 4 mnkr vilket i huvudsak beror på att

anslag för utökning av busstrafik inte behövde utnyttjas samt på personalvakanser, särskilt under första halvan av året. Inför 2019 är förvaltningen i stort sett fulltalig vilket är av stor betydelse med tanke på de viktiga uppgifter som väntar i vår växande stad.

VÄSTERÅS UTVECKLAS

I Västerås utveckling syns tekniska nämndens verksamheter tydligt. I Bäckby centrum har Välljärngatan förlängts med den nya Bäckby Torggata med access till busshållplatser mitt i den nya centrumbebyggelsen. Anläggandet av torgytor i norra delen av gröna stråket är upphandlat och påbörjas i vår. I city pågår konstruktionen av den nya faunapassagen i Svartån som gör att Turbinbron inte längre kommer att utgöra en barriär för aspen och andra arter som vill vandra upp i ån.

Flera stora projekt är i planerings- och projekteringsfasen, t.ex. Stora Torget, Viktor Larssons plats och Kofotsgatan vid Erikslunds handelsområde. Under 2018 har också en kraftsamling i city startats upp där både fastighetsägare, handlare, Västerås stad med flera ska koordinera och kommunicera det vi gör och planerar i city. Visionen är att skapa Sveriges bästa city – på en ny nivå!

NY ORGANISATION

Under hösten 2018 har också utredning och planering skett för genomförande av den nya organisation som gäller från och med 1 januari 2019, då produktionsverksamheten från före detta förvaltningen för stöd, fritid och entreprenad numera ingår i tekniska nämndens ansvarsområde. Ett viktigt arbete under 2019 blir att finna formerna för att på bästa sätt utnyttja möjligheterna med utförarverksamhet i förvaltningen.

Avslutningsvis vill jag tacka alla medarbetarna på förvaltningen för en riktig kämpainsats. Och ett stort tack till alla våra samarbetsparter och till tekniska nämnden för det goda samarbetet!

Omvärldsanalys

PARKERING

Bilen är ett självklart val för resor och transporter för många, och bilen kommer även framöver att ha en viktig roll i samhället. Kanske till viss del som en mobilitetstjänst i ett Hela resan-perspektiv. Men för att ha en fortsatt bra tillgänglighet i en stad som växer med fler invånare, fler besökare och fler som pendlar till arbete behöver fler resor göras med cykel och kollektivtrafik istället för med egen bil.

Arbete med parkering kräver en helhetssyn, där samnyttjande av parkeringsplatser är en av delarna. En annan del är att regleringar på gator och allmän mark inte försvårar för fastighetsägare att hyra ut sina garageplatser, utan istället ger incitament att i första hand använda parkering på kvartersmark. På det sättet kan till exempel parkeringsavgifter bidra till en ordnad parkeringssituation och göra det möjligt att hitta lediga parkeringsplatser i vissa områden.

Bilnehavet i Västerås har legat relativt stilla under de senaste tio åren. 2017 uppgick det till 464 personbilar per 1 000 invånare. Jämfört med andra jämnbosta kommuner har Västerås ett relativt högt bilnehav (Linköping 437, Örebro 440, Uppsala 384).

KOLLEKTIVTRAFIK

Ett ökat fokus på hållbart resande med gång-, cykel- och kollektivtrafik syns allt mer både nationellt och internationellt. I växande städer finns stora behov av hållbara transporter utifrån miljö, trängsel och buller för att skapa attraktiva stadsmiljöer.

För att kollektivtrafiken ska upplevas som ett relevant alternativ till bilen behöver den i vissa lägen prioriteras.

Hela resan-perspektivet är viktigt för att skapa en överflyttning till kollektivtrafik och därmed skapa yteffektiva transporter. Framkomlighet för kollektivtrafiken är en del som positivt kan minska restidsskillnaderna mellan bil och kollektivtrafik i olika relationer. Utöver framkomlighet är ett rikt utbud av turer en viktig parameter för att göra kollektivtrafiken attraktiv. Snabb och hållbar kollektivtrafik i form av Bus Rapid

2017 hade Västerås 464 personbilar per 1 000 invånare. Det är högre än andra jämnbosta kommuner.

Transit (BRT) byggs i allt fler städer både i Sverige och internationellt.

Elbussar införs i allt större omfattning i kollektivtrafiken i flera städer. Karlstad har nyligen startat en BRT-linje med elbussar som snabbbladdas vid ändhållplatserna. Stockholm har invigt en elbusslinje med förarlösa bussar i Barkarbystaden i Järfälla kommun som är tänkt att kompletteras med en BRT-linje som även den ska trafikeras med elbussar. I Landskrona har man nu en helt elektrifierad stadstrafik i och med nya bussar i år.

I Göteborg planeras det för en stadslinbana över Göta älv som en del av kollektivtrafiken och som ska gå mellan Järntorget och Wieselgrensplatsen. Trafikstart för stadslinbanan är beräknad till 2021.

GATUVERKSAMHET

Utvecklingen i samhället går snabbt och involverar mer och mer avancerad teknik. För tätning av staden, förändrade resvanor i egenskap av ökat resande, längre och bredare fordon, nya typer av fordon och förändrade konsumtionsvanor såsom hemkörning av olika inköp, samtidigt som vi

bygger bostäder med parkeringsplatser och bilgator längre från bostaden – allt detta ställer högre krav på befintlig infrastruktur och vår planering av gaturummet för framtiden.

Behovet av driftkalkyler redan i planeringsskedet ökar. Annars kan konsekvensen bli att vi med allt högre tempo bygger dyrt, men sedan inte har medel för underhåll.

En stor utmaning i närtid är filtrering av dagvattnet i Västerås. Behovet av filtrering har ökat eftersom en växande stad också skapar fler hårdgjorda ytor där förorenat dagvattnet måste tas om hand i befintligt ledningssystem. Även klimatpåverkan med framtida ökade regnmängder kan påverka behovet. Det kommer att krävas stora investeringar för att hantera detta. Det saknas i dagsläget bland annat brunnsfilter som passar till stadens brunnar. Man undersöker för närvarande om det istället är möjligt att filtrera i stamledningarna.

Uppdrag och organisation

Tekniska nämnden ansvarar för

- gator och parker förutom i Skultuna kommunal
- trafik- och parkeringsfrågor
- gatu- och torghandel
- kollektivtrafik inklusive båttrafik till öarna i Mälaren
- förvaltning av Mälarcampingen

TEKNISKA NÄMNDENS VISION

I Västerås Mälarstaden är den offentliga miljön trygg, attraktiv och hållbar för alla.

FÖRÄNDRAD ORGANISATION 1 JANUARI 2019

Under 2018 togs beslut i kommunfullmäktige att Västerås stad skulle upphöra med beställar-/utförarmodellen och att delar av förvaltningen för stöd, fritid och entreprenad skulle föras över till teknik- och fastighetsförvaltningen (TFF) och ingå i tekniska nämndens ansvarsområde.

Inom TFF ryms nu hela kedjan från planering och beställning till utförande i egen regi i den nya enheten produktion. En stor del av verksamheten sköts emellertid

fortfarande av upphandlade entreprenörer. Förvaltningen har också ansvar för myndighetsfrågor.

De enheter som arbetar med tekniska nämndens uppdrag är gatu- och trafik-enheten, park- och naturenheten, transport- och myndighetsenheten, samt produktion.

Gatu- och trafikenheten ansvarar för planering och skötsel av gator, vägar, samt gång- och cykelbanor. I ansvaret ingår utveckling, planering, beställande av projektering, byggande, drift och underhåll. Enheten ansvarar för kommunens gatubelysning, trafiksignaler, markvärme, broar, murar och trappor med mera.

Park- och naturenheten ansvarar för planering och utveckling samt drift och underhåll av parker och naturområden inom staden. Enheten har också ansvar för anläggning och underhåll av stigar och vandringsleder i kommunen samt ansvar för vattensamordning.

Park- och naturenheten samt gatu- och trafikenheten deltar i planprocessen. Park- och naturenheten, samt gatu- och trafik-enheten hanterar egna investeringsprojekt genom upphandling och beställer på

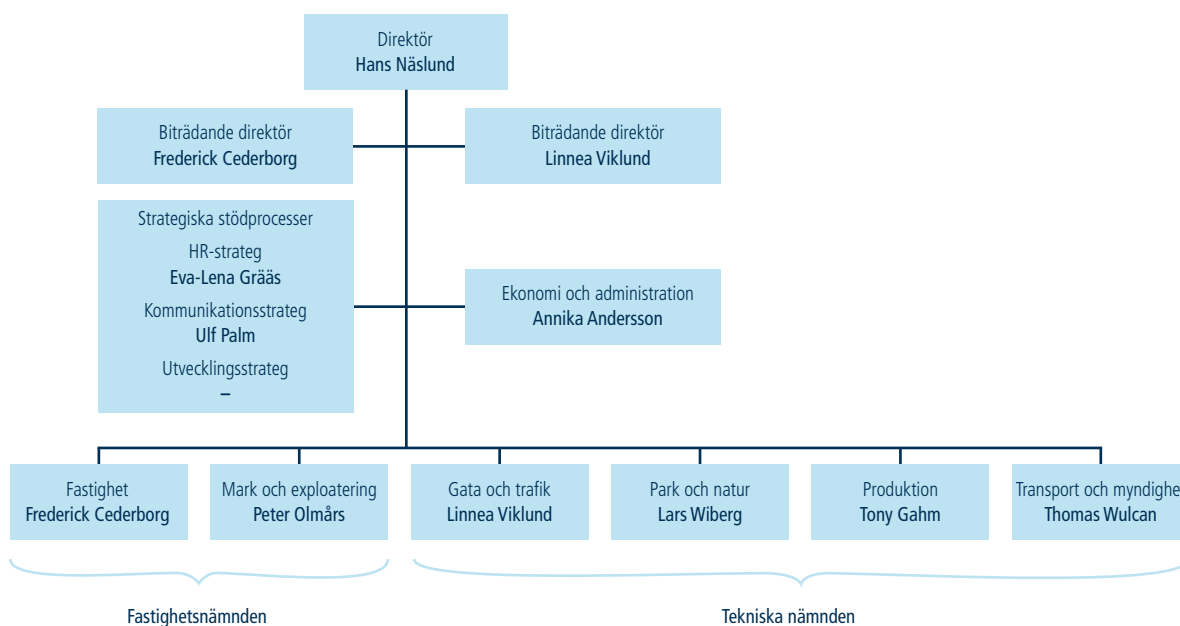
uppdrag av fastighetskontoret projektering och byggande av gator, vägar och parker inom ramen för exploateringsprojekt.

Transport- och myndighetsenheten ansvarar för utveckling och planering inom trafikområdet avseende transporter, trafikregleringar och en attraktiv stadsmiljö. Enheten har ansvar för förvaltningen av Västerås Mälarcamping samt ansvar för parkeringsverksamheten som bedrivs i bolaget Västerås Parkerings AB.

I ansvaret ingår planering och samordning kring stora festivaler och årliga arrangemang som till exempel Västerås Cityfestival och Summer Meet.

I transporter ingår utveckling, planering och beställning av allmän och särskild kollektivtrafik, vilket innebär kollektivtrafik, färdtjänst och båttrafik till Mälarsöarna.

Produktion är stadens utförare av entreprenader inom anläggning samt drift och underhåll. Produktion arbetar på uppdrag av flera nämnder och bolag, det vill säga utöver tekniska nämnden även till exempel fastighetsnämnden och Bostads AB Mimer.

Organisationsskiss för teknik- och fastighetsförvaltningen.

Ekonomi

Tekniska nämndens nettokostnad 2018 var 412,8 mnkr, det vill säga 4,0 mnkr lägre än årets budget på 416,8 mnkr. Vinterväghållningen kostade totalt 33,8 mnkr, det vill säga 3,5 mnkr mer än budget. Skiftande väderlek med frekventa snöfall under vintersäsong har medfört en högre kostnad än förväntat. I kostnaderna ingår i ökad grad insatser med sopsaltning.

Kostnaden för kollektivtrafik var 4,0 mnkr lägre än budget, på grund av att reserver för ökad trafik inte togs i anspråk under året.

Färdtjänst och omsorgsresor kostade 54,5 mnkr, vilket är 0,6 mnkr mer än budget. Totalt sett har färdtjänstresorna minskat jämfört med 2017, men antalet omsorgsresor och flextrafik för 65+ har ökat.

Parkeringsverksamhetens resultat blev 16,0 mnkr, vilket överensstämmer med budget. Intäkterna ökade med 0,7 mnkr jämfört med 2017, men även kostnaderna har stigit i motsvarande mån.

Gatuverksamhet exklusive vinterväghållningen totalt kostade totalt sett 1,5 mnkr mindre jämfört med årets budget. Budgetavvikelse mellan de olika delverksamheterna är relativt jämnt fördelade. Kostnaderna för beläggningsarbeten understiger budget något, vilket delvis kan hänga samman med säsongpåverkande faktorer.

Från 1 januari 2017 förändrades ansvaret för parkeringsverksamheten. Felparkeringsintäkter överfördes vid årsskiftet till Västerås Parkerings AB som hyr parkeringsanläggningen Klippan av Västerås stad. Västerås Parkerings AB har inga egna anställda utan ersätter Västerås stad för den personal som bolaget använder. Intäkterna för Klippans parkeringsanläggning tillfaller Västerås Parkerings AB.

Park- och fritidsverksamheten kostade totalt 3,8 mnkr mer än budget. LIFE-IP projektet medförde ökade kostnader som inte fanns budgeterade.

Driftkostnaderna i områdena Öster och Centrum blev något dyrare än beräknat medan det blev billigare i Väster.

Inom fysisk planeringsverksamhet konstateras ett överskott om 6,0 mnkr för året som helhet. Största delen av utrymmet

Insatserna för att åtgärda klotter bromsades under hösten.

har uppstått på grund av personalvakanser främst under första halvåret.

Kostnaderna för ledning och administration blev 0,5 mnkr högre än beräknat, vilket främst är en effekt av vissa kostnader av engångskaraktär. Kostnaderna för den politiska verksamheten var 0,4 mnkr lägre än budget.

Avskrivningarna har stigit till 54,9 mnkr (52,3 mnkr enligt budget) som en effekt av den ökade mängden investeringar som nämnden har att hantera.

ÅRETS INVESTERINGAR

Årets nettoinvesteringar uppgick till 166,8 mnkr, vilket var 58,8 mnkr lägre än den beslutade budgeten om 225,6 mnkr. De ordinarie investeringarna uppgick till 37,5 mnkr, det vill säga 12,8 mnkr lägre än årets budget. Skolgatan/Västra Kyrkogatan fick en försenad start vilket medför att vissa kostnadposter är förskjutna till 2019. Även projektet Svartåns murar är något

förskjutet i tid på grund av att renoveringen krävde större insatser än planerat.

Inom området gatubelysning, det vill säga byten av armaturer finns ett överskott om cirka 3 mnkr. Det planerade arbetet med att byta ut belysningen på Vasagatan och Stora Gatan har skjutits framåt i tiden (1,3 mnkr).

Årets investeringar i ny gatubeläggning blev 5 mnkr högre än planerat på grund av stora konstaterade behov. Kostnaderna för underhåll av broar understeg dock budget vilket gör att underhållsinvesteringarna sammantaget underskrider investeringsbudgeten med 3 mnkr.

De strategiska investeringarna uppgick totalt till 82,3 mnkr, det vill säga cirka 43,3 mnkr lägre än budget. De största avvikelseerna är hänförliga till ombyggnaden av Björnöbron som beräknas komma igång först under hösten 2019 på grund av att en vattendom behövde avvaktas under det gångna året. Bron kommer att kunna byggas under vintern.

Den planerade ombyggnationen av Pilgatan har skjutits framåt i tiden i avvaktan på en helhetslösning för området. Ombyggnationen beräknas starta tidigast under 2020.

Även för centrumsatsningen i Bäckby finns det ett stort överskott i investeringsplanen. Merparten av ombyggnationerna av gång- och cykelstråk med aktivitetsytor är flyttade till 2019 och 2020.

KOSTNADSJÄMFÖRELSE MED 2017

Kostnaderna ökade från 396,1 mnkr 2017 till 412,8 mnkr 2018. Materialkostnaderna har ökat med 2 procent. Även nettokostnaderna avseende markvärme blev väsentligt högre på grund av en kall vinter. För nämndens del uppgår skillnaden mellan åren till 1,9 mnkr.

Kostnaderna för allmän kollektivtrafik blev 4,0 mnkr lägre än beräknat för året på grund av att reservationer för utökad trafik inte togs i anspråk. Bland annat utnyttjades inte en avsättning för utökad trafik till Öster Mälarstrand.

Kostnaderna för färdtjänstresor steg med 3,6 mnkr samtidigt som kostnaderna för omsorgsresor sjönk något.

Avskrivningarna ökade med knappt 7 mnkr och den finansiella kostnaden med 0,5 mnkr, det vill säga totalt 7,5 mnkr.

Den främsta förklaringen till skillnaden är den ökade investeringstakten under 2018. Många större projekt har färdigställts under senhösten, vilket i vissa fall har medfört retroaktiva avskrivningseffekter.

Personalkostnaden ökade med 2,8 mnkr mellan åren. 2017 års utfall var redan lågt på grund av vakanser i organisationen som inte kunde tillsättas. Denna situation förvärrades 2018. Det outnyttjade utrymmet jämfört med budget har därför ökat med ytterligare 2,1 mnkr under 2018 jämfört med 2017 års utfall.

Park- och fritidsverksamhetens kostnad minskade jämfört med 2017 med 0,5 mnkr. Kostnaderna för driftentreprenaderna minskade med 0,9 mnkr men kostnaderna för tillköpen ökade totalt med 3,3 mnkr varav 2,4 avser externa konsulttjänster.

Parkverksamhetens intäkter är högre än budget men väsentligt lägre än 2017 då flera större exploateringsprojekt medfinansierades internt av teknik- och fastighetsförvaltningen.

Kostnaden för gatuverksamhet ökade med 12,8 mnkr jämfört med 2018. Bland annat höjdes utrymmet för att åtgärda gatubeläggningar och belysning på gator samt gång- och cykelvägar. Insatserna för att åtgärda klotter bromsades under hösten och styrdes om till gatuarbete. Vinterväghållningen blev 5,3 mnkr dyrare

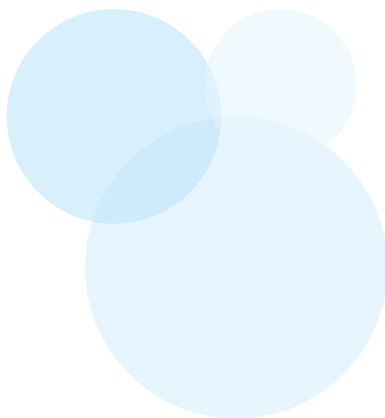
jämfört med 2017. Vinterväghållningen omfattar förutom snöröjningsrelaterade åtgärder även markvärme.

Mellan 2016 och 2017 försämrades parkeringsverksamhetens resultat. Detta skedde på grund av ett förändrat gränssnitt, vilket var en följd av att Västerås Parkerings AB hade bildats. Motsvarande effekt har uteblivit mellan 2017 och 2018. Resultatet mellan åren ligger nu stabilt.

Nämndens kapitalkostnader är generellt höga som en effekt av höga genomsnittliga avskrivningstider för nämndens anläggningstillgångar. Förändringen mellan 2017 och 2018 är stabil.

Kostnaden för fysisk planering är 3,0 mnkr lägre än 2017. Personalkostnaderna är lägre än beräknat och konsulttjänster har inte kunnat utnyttjats i avsedd omfattning på grund av att vissa arbetsuppgifter har fått skjutas framåt i tiden.

Kostnaden för ledning och administration är 3,0 mkr högre än 2017. En orsak är att det under 2017 uppstod engångseffekter på grund av den organisationsförändring som genomfördes. Dessa effekter faller nu bort.

Uppföljning av mål/styrkort med mera

Under sommaren invigdes fem lekplatser som rustats upp. Det var Trossbacken på Viksäng, Gläntan på Malmaberg, Flugspögatan vid Hamreskolan, Guldkullen på västra Bjurhovda och Pingstliljan på Önsta-Gryta.

STRATEGISKA UTVECKLINGSOMRÅDEN

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2015 om en övergripande inriktning för de fyra strategiska utvecklingsområden som ska gälla för mandatperioden. Det strategiska utvecklingsområde som varit huvudfokus för tekniska nämndens verksamheter under år 2018 är Sammanhållen satsning på vår fysiska livsmiljö, som handlar om att ta fram bostäder till de många människor som vill bo och verka i Västerås. Teknik- och fastighetsförvaltningen deltog i planarbetet för att säkra tillgången till park, naturmark och trafiklösningar för alla de nya bostäderna som byggs.

Inom det strategiska utvecklingsområdet Kraftsamling för att stärka den sociala hållbarheten deltog teknik- och fastighetsförvaltningen i de Orts- och stadsdelsutvecklingsprojekt som pågick

runt om i Västerås; satsningen på Bäckby, ortsdialoger i sex serviceorter samt trygghetsprojekt på Gideonsberg. Genom att utveckla utemiljö, trafik och parker i områdena samt skapa mötesplatser kan invånarnas stolthet över områdena stärkas.

Det tredje strategiska utvecklingsområdet som är viktigt för tekniska nämndens verksamheter är Kraftsamling för att minska miljö- och klimatpåverkan. Inom utvecklingsområdet är arbetet med att främja gång-, cykel och kollektivtrafik, samt satsningar på energisnål gatubelysning viktiga bidrag.

STYRKORTET

Vi har nöjda kunder och invånare

76 procent upplevde parkerna som vackra och trivsamma, vilket är i nivå med 2017

då 77 procent upplevde dem som trivsamma.

Rudbecksparken färdigställdes med avseende på renoveringen av fontänanläggningen. Denna kommer att tas i bruk under våren 2019. Lögarängsområdet utvecklades med solstolar, nya växter i vissa planteringar och några nya hinder på skejtanläggningen. På Djäkneberget rustades den befintliga lekplatsen upp. Fem kommunala områdeslekplatser rustades under året.

87 procent av de tillfrågade tyckte att natur- och friluftslivet i Västerås var attraktivt att besöka.

Under året genomfördes större skogs- röjningar i de tätortsnära skogarna vid Önsta-Gryta. Området röjdes kraftigt närmast vägar och gång- och cykelvägar för att förbättra sikten, den upplevda tryggheten och trafiksäkerheten. Röjningarna

MÅL	2017	2018
Vi har nöjda kunder och invånare		
Andelen västeråsare som upplever parkerna som vackra och trivsamma ska vara minst 65 %	77 %	76 %
Andelen som tycker att natur- och friluftsområden i Västerås är attraktiva ska vara minst 90 %	90 %	87 %
Andelen cyklister som är nöjda med sin situation ska vara minst 90 %	83 %	81 %
Andelen resenärer som är nöjda med kollektivtrafiken ska vara minst 78 %	74 %	73 %
Årets beläggningsunderhåll ska vara minst 5 %	5,2 %	5 %
Vi har rätt kvalitet		
Minst två entreprenadrevisioner genomförs under året	0	0
Minst 70 % av företagen ska vara nöjda med TFF:s service inom markupplåtelse	66 %	73 %
Antalet planverkstäder och andra samarbetsformer ska vara minst 5	5	5
90 % av investeringsprojekten genomförs enligt tidsplan	71 %	74 %
Vi har ekonomi i balans		
Verksamhetens nettokostnad lägre än budget	Ja	Ja
Verksamhetens investeringar lägre än budget	Ja	Ja
Kostnad för konkurrensutsatt verksamhet ska minska	Ja	Ja
100 % av våra leveranser inom ekonomiprocessen är i tid	100 %	100 %
100 % av tekniska nämndens ledamöter och ersättare ska vara nöjda med våra leveranser	ej mätt	86 %

fortsätter under 2019 i Bjurhovdaområdet.

Invånardialoger fortsatte med boende och verksamheter i närheten av Råbyskogen. Dialogerna syftar till att lyssna på hur området används idag och hur allmänheten vill att området ska utvecklas framöver. Under våren 2019 kommer insatser att genomföras, framför allt med skyltningar.

81 procent var nöjda med situationen för cyklister, vilket är något lägre jämfört med året före.

Cykelvägnätet fortsatte att utvecklas, nya gång- och cykelvägar byggdes vid Hörntorpsvägen och Västra Kyrkogatan. Sopsaltningen för 2,4 mil av de cykelvägar som används mest fortsatte. Cykelvägen vid Irsta/Lista fick belysning och vid Dingtuna installerades en ny cykelpump.

73 procent av resenärerna var nöjda med kollektivtrafiken, vilket är jämförbart med 2017 då 74 procent upplevde trafiken som bra.

Resandet ökade med 5,2 procent eller cirka 600 000 resor. Det var oförändrade biljettpreiser för resenärerna. Upprustningen av busshållplatser fortsätter successivt, för att göra det attraktivt att åka buss.

Årets beläggningsunderhåll uppgick till fem procent vilket medför att 2018 års målsättning uppnåddes.

Vi har rätt kvalitet i våra verksamheter och levererar rätt resultat

Inga revisioner genomfördes under året. Däremot infördes en incitamentsmodell för den nya gatu-, park- och trafikentreprenaden på område Öster. Den bedöms innebära ökat fokus på kvalitet vid utförandet av entreprenaden.

Teknik- och fastighetsförvaltningen genomförde fem planverkstäder under året

för att få en förbättrad helhetsyn på större projekt.

Målet att 90 procent av investeringsprojekten ska genomföras i tid uppnåddes inte. Genomförandegraden var 74 procent, beräknat på investeringsutgift i förhållande till investeringsram.

Vi har ekonomi i balans

Tekniska nämndens nettokostnad var 412,8 mnkr för 2018, det vill säga 4,0 mnkr bättre än budget.

Investeringsutfallet blev 166,8 mnkr, det vill säga 58,8 mkr lägre än årets ram om 225,6. Flera större projekt är försenade eller senarelagda, särskilt inom det strategiska området. Byggnationen av en ny Björnöbro kan tidigast starta under hösten 2019.

Ombyggnationen av korsningarna Pilgatan/Björnövägen/Stora Gatan har i huvudsak skjutits fram till 2020 och framåt i avvaktan på att utredningen av en helhetslösning för området blir färdigställd.

Centrumsatsningen i Bäckby avseende rekreationsstråk med mera, samt upprustningen av Viktor Larssons plats är försenade. Det senare projektet försenades främst på grund av att projektets omfattning har utökats. Gatuunderhållsinvesteringarna landade på 42,2 mnkr, vilket är 6,4 mnkr högre än avsättningen enligt investeringsramen.

Kostnaderna för den konkurrensutsatta verksamheten minskade något. Avtalet Satelliter Väster upphörde under året och aktiviteterna integrerades i övriga avtal i samband med att nya driftavtal tecknades för områdena Centrum och Väster.

Fotgängare och cyklister

UTÖKNING AV GÅNG- OCH CYKELVÄGNÄTET

Under året åtgärdades en felande länk vid Hörntorpsvägen på Eriksborg. Längs Västra Kyrkogatan mellan Domkyrkoplan och Kyrkbacksgården byggdes en efterlängtd länk på huvudcykelstråket mot Blåsbo och Rönaby. Ny belysning sattes upp längs gång- och cykelvägen vid Irsta/Lista.

LUFTPUMPAR

En ny luftpump installerades under 2018 i Dingtuna. Både installation och drift sker i samverkan med bygdeföreningen i Dingtuna.

CYKELVÄGISNING

Uppsättningen av ny cykelvägvisning pågick under 2018. Den nya cykelvägvisningen är färgkodad för att det ska vara enklare att hitta på stadens cykelvägar. En ny cykelkarta släpptes, där huvudstråken markerats i samma färg som på vägvisningen. Kartan kan hämtas bland annat i stadshuset och på turistbyrån.

SOPSALTNING

Utvärdering av andra säsongen med sopsaltning skedde. Den visade att sopsaltning är en relativt kostsam metod jämfört med konventionell snöröjning och halkbekämpning, men att resultatet ofta är mycket bra. Västerås stad har mottagit många positiva kommentarer från cyklister och fotgängare som nyttjar sopsaltstråken.

CYKELSATSNING 2019–2021

Tekniska nämnden har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att ta fram en cykelsatsning för att förbättra framkomligheten på starka pendlingsstråk. Planering sker under 2019 och investeringar i infrastruktur planeras ske under de följande åren.

INVÅNARNA GER BRA BETYG TILL GÅNG- OCH CYKELVÄGAR

Underhåll och skötsel av gång- och cykelvägar tyckte 67 procent av de tillfrågade

sköttes bra i årets "Fråga Västerås"-enkät. 91 procent tyckte att det fanns bra tillgång till gång- och cykelvägar i Västerås. 81 procent av de tillfrågade var nöjda med situationen för cyklister och 86 procent var nöjda med situationen för fotgängare.

Snöröjningen av gång- och cykelvägarna tyckte 66 procent av de tillfrågade var bra och 70 procent tyckte att det var enkelt att hitta en cykelparkeringsplats i centrum.

GÅ OCH CYKLA TILL JOBBET

Den årliga kampanjen Gå och cykla till jobbet pågick fem veckor under våren och arrangerades av Västerås stad med samarbetsparter. Drygt 2 200 personer från 239 olika arbetsplatser deltog i kampanjen och 1 500 lag tävlade om lagvinsterna.

KNUFFA RESAN RÄTT

Västerås stad deltog tillsammans med kommunerna Eskilstuna, Nyköping, Uppsala och Örebro i ett projekt med bidrag från

Europeiska regionala utvecklingsfonden i Östra Mellansverige. Projektet pågick under perioden 2016–2018 med syftet att testa hur metoden nudging kan användas i kommuners arbete med hållbara resor. Under 2018 genomfördes en andra omgång med lokala aktiviteter i varje kommun. I Västerås gjordes en insats med skyltar och cykelspår på marken för att underlätta en förflyttning av cyklar mellan olika cykelställ i city.

TRANSPORTRÅDGIVNING

Syftet med transportrådgivningen är att genom information och Mobility Managementåtgärder påverka resvanor mot mer hållbara och miljövänliga alternativ. Under året inriktades transportrådgivningens verksamhet till stor del på Västerås stads egen organisation och medarbetare, till exempel genom att erbjuda förmåncyklar till anställda.

Gå och cykla till jobbet

16 april - 20 maj 2018

Stads- och gatuplanering

STADSPLANERING

Förvaltningen medverkar regelbundet i den fysiska planeringen. Under 2018 deltog förvaltningen i drygt 40 projektgrupper för översiktsplaner, planprogram, detaljplaner och utredningar. Exempel på projekt som förvaltningen medverkade i under året:

- Fördjupad översiktsplan för Sätra. Planen syftar till att bygga en ny stadsdel med drygt 2 000 bostäder.
- Fördjupad översiktsplan för avfart Irsta. Planen syftar till att möjliggöra för ett nytt verksamhetsområde inom logistik, lager och industri.
- Detaljplan för Iggeby gårde. Planen syftar till att bygga ut området med förskola och cirka 160 nya bostäder.
- Detaljplan för del av Isolatorn 3. Planen syftar till att bygga ut området med förskola och cirka 400 nya bostäder.
- Detaljplan för nytt resecentrum. Syftet är att pröva planläggning för nytt resecentrum som omfattar bland annat ny stationsbyggnad, bussterminal, bangård med perronger, passager, angöringar, parkeringar, torg och parkytor.
- Detaljplan för Oxbacken. Syftet är att förnya Oxbackens centrum med bostäder, lokaler för vårdcentral och kyrka samt ett nytt kommunalt parkeringshus.
- Detaljplaner för Kopparlunden. Syftet är att det ska bli ett blandat område med 1 000–1 500 bostäder samt kontor och butiker. Området är uppdelat i fyra detaljplaner, av vilka tre har påbörjats. Åtgärder krävs på vägnätet runt området samt nya kopplingar till omkringliggande områden för gång- och cykeltrafik.
- Detaljplan för Kristiansborgsbadet. Syftet är att utveckla badhuset och den omkringliggande miljön.

STÖRRE TRAFIKUTREDNINGAR

Under 2018 kompletterades stadens trafikmodell med en modul som även inkluderar kollektivtrafik. Trafikmodellen är en digital version av gatunätet i Västerås tätort med simulerade trafikströmmar. Den används för att utvärdera åtgärder och förändringar i gatunätet innan genomförande.

INTERNATIONELLA UTBYTEN

Jinan i Kina, invånardialog

Teknik- och fastighetsförvaltningen deltog i ett samarbetsprojekt med staden Jinan i Kina. Samverkan, som finansieras av Sida, avser arbetet med invånardialog. Teknik- och fastighetsförvaltningen deltog med två pilotprojekt: Trygghetsprojekt i stadsdelar och invånardialog kring gröstruktur. I projektet ingick tre resor i vardera riktningen. I april tog teknik- och fastighetsförvaltningen emot projektets avslutande besök i form av en delegation från Jinan.

Pitalito i Colombia, hållbar mobilitet

Under februari–mars deltog förvaltningen i projektet med en medarbetare som expertstöd vid en arbetsresa inom SKL Internationals projekt SymbioCity. Projektet bygger på att en lokal arbetsgrupp arbetar med hållbar stadsutveckling inom ett eget prioriterat område, vilket i staden Pitalitos fall är hållbara transporter.

Studiebesök

Teknik- och fastighetsförvaltningen har under 2018 deltagit vid ett antal studiebesök från bland annat Kina och Ukraina.

INVÅNARDIALOG – ORTSDIALOGER

Stadsbyggnadsförvaltningen leder arbetet med att genomföra ortsdialoger som ska leda till ett planeringsunderlag för staden. Under 2018 deltog teknik- och fastighetsförvaltningen vid genomförandet av fem av dessa ortsdialoger.

PROJEKT MÄLARPORTEN

I Västerås stad pågår ett stadsutvecklingsprojekt av stationsområdet som fått namnet Mälarporten. Utvecklingen ska leda till att stadsdelarna på båda sidor om järnvägen länkas samman och att stadens centrala delar ska få en naturlig koppling till Mälaren.

Under år 2018 pågick detaljplanearbetet för ett nytt resecentrum och planen var ute på samråd under slutet av året. Förvalt-

ningen är delaktig i en trafikutredning som ska tydliggöra effekterna av på gatorna runt omkring resecentrum.

Kungsängsgatans omstrukturering är vilande i avvaktan på detaljplanens antagande. Detta för att samla de förutsättningar som har påverkan på Kungsängsgatan inom detaljplanegränsen, så som in- och utfarter med mera. Mälarenergi är färdig med sin upprustning av fjärrvärmesystemet med mera vid gatan.

BULLER

Förvaltningen deltog i framtagandet av ett nytt åtgärdsprogram mot buller. Den kommuntäckande bullerkartläggningen från 2017 låg till grund och åtgärdsprogrammet är framtaget i enlighet med den svenska förordningen om omgivningsbuller. Förordningen omfattar alla städer med över 100 000 invånare och ett åtgärdsprogram ska tas fram vart femte år. Syftet med åtgärdsprogrammet är att ta fram kortsiktiga och långsiktiga mål för att förbättra ljudmiljön i kommunen, samt att ta fram prioriterade åtgärder mot buller. Åtgärdsprogrammet antogs av kommunfullmäktige i december 2018. Med utgångspunkt från programmet har en handlingsplan mot buller påbörjats.

LÖGARÄNGEN UTVECKLINGSPROGRAM

Arbetet med upprätta ett övergripande utvecklingsprogram för Lögarängsområdet fortsatte under 2018. Teknik- och fastighetsförvaltningen leder projektet, som är ett samarbete mellan flera förvaltningar i Västerås stad. Processen har pågått under 2018 med avslutning och sammanställning av invånardialogen samt färdigställandet av utvecklingsprogrammet. Hela arbetet beräknas bli klart under 2019.

TRAFIKSÄKERHET

Västerås stad arbetar löpande för att öka trafiksäkerheten. Under 2018 byggdes ett antal passager om i samband med ett projekt för att förbättra trafiksäkerheten för fotgängare och cyklister.

I SKL Internationals projekt om hållbar stadsutveckling deltog transportrådgivare Jenny Bergström som expertstöd vid en resa till Pitalito i Colombia.

TILLGÄNGLIGHET

Fem lekplatser renoverades och fick förbättrad tillgänglighet under året.

TRYGGHETSPROJEKT

Under 2018 genomfördes Trygghet i stadsdelar för områdena Gideonsberg och Nord-anby gårde. Syftet med ett trygghetsprojekt är att få till stånd en diskussion med boende om hur området kan förbättras

med tanke på bland annat trafik, växtlighet, belysning och lekplatser. Förhoppningsvis medför projekten att de boende i området får ökad insikt om problemen och hur de kan lösas. Många trafikproblem kan minskas genom en attitydförändring hos trafikanter.

Det här året prövades en ny metod som innebär att teknik- och fastighetsförvaltningen besökte områdena och pratade med ett stort antal människor. En enkät ge-

nomfördes såväl med hjälp av postutskick som via digitala alternativ där invånarna ombads att prioritera åtgärder.

Trygghetsprojektet resulterade i att åtgärder genomfördes för att bland annat röja sly och förbättra belysningen. Även en rad andra mindre saker åtgärdades, såsom till exempel parkbänkar och papperskorgar.

Drift och underhåll av gator och parker

Park- och gatudrift i Västerås var under 2018 indelad i de fyra områdena Väster, Öster, Centrum och Satellit Väster. Snöröjning ingår i dessa avtal. Utöver det finns en entreprenad för vinterväghållning av kommunens huvudvägnät, som också benämns Stora leder. Det finns också en parkdriftentreprenad för område Tillberga. Drift av tekniska system sköts av intern utförare. Entreprenaden innehåller anläggningar som kräver särskild teknikkompetens, som till exempel elbehörighet och VVS-kompetens.

UPPHANDLING AV DRIFTENTREPRENADER

Samtliga tre geografiska driftområden för gator, parker och trafik är konkurrensutsatta. Under året upphandlades drift och underhåll av gatu-, park- och trafikverksamhet för områdena Centrum och Väster. Ny entreprenör för Väster är Peab Anläggning AB och för Centrum är det förvaltningen för stöd, fritid och entreprenad (SFE). På Öster fortsätter Västmanlands Fastighetsskötsel.

Avtalsstart för de nya entreprenörerna var den 1 september 2018. De nya avtalen innehåller en incitamentsmodell som redan har implementerats i entreprenaden för område Öster. Modellen innebär ett nytt systematiskt sätt att utvärdera genomförandet av entreprenaden. Syftet med modellen är att den ska leda till ett förbättrat samarbete samt främja förändringsarbete till nytta för såväl beställare som entreprenör.

GATUBELYSNING

Under året byttes cirka 700 armaturer på större leder, gator samt gång- och cykelvägar ut till LED-armaturer. Armaturerna på leder är individuellt styrbara. Den uppskattade besparingen bedöms vara cirka 210 000 kWh/år.

Tre kilometer obelyst gång- och cykelväg fick ny belysning. 120 armaturer monterades upp i bland annat Irsta och på Sjöhagsvägen.

Cirka 1 300 meter gammal oljekabel ersattes med ny plastkabel. Ett större utbyte

gjordes på Stallhagen och Sjöhagen. 130 rostskadade stål stolpar byttes ut under året.

Under året ersattes cirka 1 300 meter gammal oljekabel med ny plastkabel.

BROUNDERHÅLL

Under 2018 utfördes fyra större reparationer avseende broar som går över E18 mellan Folkparksmotet och Talltorpsmotet.

Projekteringar för att tätta övergångskonstruktioner av en bro över järnvägen vid Djuphamnsvägen, samt en gång- och cykelbro över Svartån vid Stallhagsstigen är klara. Entreprenaderna kommer att utföras under 2019.

Broinspektioner samt planering utfördes enligt plan av konsult.

Upphandling är påbörjad för ny Björnöbro med planerad entreprenadstart hösten 2019.

BELÄGGNINGSUNDERHÅLL

Årets beläggningsunderhåll omfattade närmare 37 mnkr varav 10 mnkr användes till reinvestering på Malmaberg.

Reinvestering utfördes på en stor del av Malmabergs bostadsgator. På grund av att gatorna befanns vara i sämre skick än förväntat ryms mindre än planerat inom

årets investeringsram. De totala kostnaderna kommer att bli högre jämfört med ursprungliga bedömningen och projektet fortsätter under 2019.

En större satsning genomfördes på busshållplatser. Under året fick 24 hållplatser förstärkt beläggning med cementstabiliserad asfalt för att minimera uppkomsten av valkar. Jämfört med 2017 innebär detta en ökning med 13 busshållplatser. Projektet hade en beviljad medfinansiering med 750 000 kr genom Trafikverkets stadsmiljöavtal.

GRÄVNING OCH ÅTERSTÄLLNING

Antal ansökningar om schakttillstånd var 912 under 2018. Det var en minskning med cirka 100 ansökningar jämfört med 2017. Sammanlagt återställdes asfalterade ytor om totalt 23 000 kvadratmeter, cirka 1 000 kvadratmeter mer än föregående år. I ovan angiven yta medräknas inte återställningar gällande större förnyelseprojekt där ledningsägaren själv ansvarar för komplett återställning. Den totalt återställda ytan var således större.

VÄGMARKERING

Under året prioriterades markering av övergångsställen, väjningsplikt och stopplikt längs stadsbusslinjerna, samt övergångsställen i närheten av skolor.

VINTERVÄGHÅLLNING

Snöröjningen är indelad i de fyra entreprenadområdena Väster, Centrum, Öster samt Stora leder. Snöröjningen i Västerås skedde enligt de kriterier som har beslutats av tekniska nämnden.

Västerås stad fortsatte sitt arbete med att informera medborgarna om vilket ansvar fastighetsägaren har för snöröjning och sandning. Teknik- och fastighetsförvaltningen tillhandahåller sand på återbruken. Fastighetsägare kan kostnadsfritt hämta halkstopp vid återbruken vintertid.

Sopsaltning testades under säsong två av tre på cirka 2,4 mil av gång- och cykel-

Beläggning och brounderhåll kostade 47 miljoner kronor.

vägnätet. Det var övervägande positiva erfarenheter som noterades under vintern. Något fler klagomål på att cyklarna rostas mottogs efter säsong två.

BARMARKSDRIFT

Under året har det rensats 10 203 dagvattenbrunnar. Det har även gjorts en satsning på att åtgärda potthål och sprickor på bussgator, matargator samt gång- och cykelvägar till ett belopp om cirka 900 000 kronor. Satsningen har skett utöver lagningen av övriga potthål som vi åtgärdar till vardags. Vidare har driften handlat om att åtgärda akuta skador på beläggningar och objekt.

GILLTUNA TRUCKSTOP

Under 2018 har den låsta säkerhetsparkeringen fått flera besökare. Arver som hanterar uthyrningen av uppställningsplatserna har meddelat att de har månadsavtal med två företag som tillsammans har sju lastbilar. Det är flera lastbilar än tidigare inne nattetid som betalar per tillfälle. Den allmänna parkeringen är ofta full på kvällar och nätter. Då nämnden inte fick tillåtelse

för kameraövervakning av anläggningen så har flera företag valt att parkera sina fordon på annan säkerhetsparkering. Sommarens åskväder skapade problem med tekniken då blixten slog ut passage-systemet, videoservern, fyra termiska kameror, ADR-systemet och oljeavskiljarna.

FÖRÄNDRAT BETALSÄTT

Under året ökade användandet av mobilen för att via parkeringsapp betala parkeringsavgift. Andelen kort- och myntbetalning fortsatte att minska. Vid årets slut var fördelningen av olika betalsätt cirka 78 procent via mobil (58 procent 2017), cirka 20 procent kort (39,5 procent 2017) och cirka 2,5 procent mynt (2,5 procent 2017).

VÄSTERÅS MÄLARCAMPING

Ett gott samarbete mellan Västerås stad, polisen och Nordic Camping & Resort för att förbättra organisationen inför årets Summer Meet gav resultat. Allt fungerade mycket bra och campingen är nöjd med både upplägg och beläggning.

OFFENTLIG PLATS

För varje år ökar trycket på att använda allmänna platser för evenemang. Så även under 2018 som dessutom var ett valår. Under detta år har fokus legat på nära samverkan och samarbete inför större evenemang tillsammans med bland andra Västerås Marknad & Näringsliv och Västerås Citysamverkan.

Exempel på större evenemang är miljömärkta Västerås Cityfestival, en stadsfest för hela Västerås med över 200 000 besökare. Ett annat exempel är Summer Meet, bilfesten som lockar en stor publik både till Johannisbergs flygfält och till området kring Löga strand, med finbilscruising och drive-thru-vigslar.

HANTERING OCH FÖRVARING AV BESLAGTAGNA BILAR

Ambitionen med en försöksverksamhet där förvaltningen tillsammans med andra berörda förvaltningar och externa aktörer hanterar problematiken med fordonsrelaterade skulder uppfylldes inte som planerat. Rutiner finns dock framtagna

GATUVERKSAMHET			
	2016	2017	2018
Väglängd			
Gång- och cykelbanor, km	384	384	385
Väglängd, km	549	549	551
Total längd inkl Skultuna	933	933	936
Antal belysningspunkter	26 250	27 600	27 100
Snöröjning			
Antal stora pådrag	5	8	7
Antal litet pådrag	9	8	15
Antal långedrag	8	13	7
Snöröjning stora leder	10	10	14
Halkbekämpning, stora leder	55	65	64
Vinterväghållning kr/m ²	6,1	5,0	5,9
Gatubelysning kr/m ²	3,0	3,1	3,7
Schaktansökningar			
Antal schaktansökningar	890	1 009	912
Återställd mark efter grävning (tusentals kvm)	24	22	23
Beläggning			
Ny beläggning gc-vägar	34,9	45,6	33,8
Ny beläggning körbanor	165,5	214,8	230,7
Totalt ny beläggning (tusentals kvm)	200,4	260,4	264,5
Andel yta med ny beläggning	3,5 %	4,5 %	4,6 %
Parkering			
Allmänna parkeringsplatser, antal	5 850	5 986	6 197
Avgiftsbelagda markparkering, antal	4 254	4 376	4 535
Felparkeringsavgifter, antal	9 709	10 594	9 315
Avgiftsbelagd parkering			
Resultat per avgiftsbelagd plats	3 799	3 643	3 530
Park			
Antal lekplatser	119	122	121
Antal aktivitetsplaner	98	98	104
Gräsklippning, mnkr	7,3	6,6	7,2
Totalt klippt gräsyta, m ² (tusentals kvm)	4 736	4 854	4 827
Gräsklippning, kr/m ²	1,54	1,36	1,49
Perenner, m ²	9 994	10 267	10 324
Sommarblommor, m ²	490	370	370
Prydnadsbuskage, m ²	2 180	4 077	4 874
Bruksbuskage, m ²	205 500	203 721	203 432

och ambitionen är en nystart av försöket under våren 2019. Stadsledningskontoret finansierar en lokal dit beslagtagna fordon bogseras. Fordonsflytt hanteras enligt ordinarie rutiner. Stadsledningskontoret har tillsammans med tekniska nämnden ett uppdrag att hitta en samfinansiering med berörda aktörer på längre sikt.

PARKDRIFT-ENTREPRENADER

Nollning av sikt- och framkomlighetsåtgärder genomfördes i område Öster. Med tanke på att det finns ett behov av en större insats inom område Öster för att höja standarden på lekplatser renoverades fyra områdeslekplatser. Arbetet fortsätter under kommande år.

PARKUNDERHÅLL OCH FÖRBÄTTRINGAR

Parkverksamheten har under året haft en investeringsbudget för trädplanteringar,

aktivitetsplaner, perenn- och lökplanteringar.

De större kostnaderna för parkdrift bestod av nedskräpning, vandalisering, akuta ärenden och skada, samt julbelysning. Framkomlighetsbeskränning och fällning av riskträd var också en stor kostnad.

DJÄKNEBERGET

Två perennplanteringar fick nya växter vid entréerna till Djäkneberget. Slyröjning genomförs varje år vid Stallhagen samt i skogspartier på Djäkneberget för att området ska kännas tryggt. Parkuprustningen bekostades till stor del av Ruth Ekström Randalls fond.

Naturvård och vattenplanering

STADSELSKOGAR

Huvudelen av årets skogsåtgärder har genomförts på Önsta-Gryta. Dessa har totalt omfattat 72 hektar, varav två hektar slutavverkning. Övriga 70 hektar avser mestadels gallring samt någon röjningsyta. På många ytor har uppföljningsinsatser genomförts för att ge bästa resultat och acceptans för åtgärderna. Dessa har gällt röjning av årsskott från asp samt extra risplockning och borttransport av rishögar som boende själva samlat.

Det har utöver detta genomförts ett antal andra skogsåtgärder såsom gallring av skog öster om Hammarbyrampen, omfattande 2,5 hektar, trygghetsröjning kring förskolan Knattekompaniet på Hammarby, framkomlighetsröjningar efter väg vid Åsenlundsvägen, Hässlögatan, samt mindre sträckor av Norrleden. Kontinuerlig bedömning av inkomna anmälningar gällande borttagning av riskträd görs över hela kommunen.

Ett antal rena naturvårdsinsatser har genomförts i skog. Dessa är: Veteranisering av träd för att gynna värdefulla insektsarter genom att skapa en mer spridd åldersstruktur i skogsbestånd, samt förstärka sambanden mellan olika skogar. Detta har gjorts i Hamreskogen, på södra Björnön samt vid oljecisternsbacken. Hamling av lindar har genomförts på Björnön. Högstubbar, för att skapa bra insekts- och fågelmiljöer har skapats på Önsta-Gryta, i Råbyskogen samt i Vedboskogen.

NÖDFODER TILL DJUR

Under sommaren gjordes insatser för att erbjuda lantbrukare ytor att slå nödfoder till sina djur. Vi erbjöd ett antal ytor om cirka 10 hektar. Mängden foder blev inte så stor men det mediala genomslaget blev enormt och mer än 30 andra kommuner ville veta hur vi gjort för att själva skapa liknande lösningar.

ÖVRIGA PROJEKT SKOG

Under vår, sommar och tidig höst genomfördes kulturprojektet Råby planet. Det genomfördes delvis på skogsmark varför vi deltog i både planering och genomförande.

Under torkan upplät Västerås stad cirka tio hektar grönytor så att bönder kunde slå gräset till foder. Västerås stads inlägg på Facebook slog rekord och nådde nära en halv miljon användare. Flera andra kommuner tog efter Västerås stads initiativ och upplät grönytor till djurfoder.

Kommunal biokolsproduktion har initierats genom AMA Arbetsmarknad. Nämnden har medverkat till stöttning kring biokolsfrågan i stadsledningens strategiska klimatarbete inom kommunkoncernen.

Generellt arbete med riskträdshantering har påbörjats med inventering av volymer gällande ytor och objekt som angränsande fastigheter, gång- och cykelvägar, bilvägar, lekplatser med mera.

INVASIVA ARTER

Information om invasiva växtarter samt hur man bekämpar dem har samlats in. Diskussioner har förts med miljö- och hälsoskyddsförvaltningen om hur jordmassor som innehåller delar av invasiva växtarter ska hanteras för att minska risken för ytterligare spridning.

INVENTERINGAR I NATUROMRÅDEN

Inventeringar av fåglar, svampar och lavar har genomförts i Önstensborgs-/

Johannisbergsområdet samt i Sundängens naturreservat. Dessa visade på höga naturvärden, vilket bör ses som ytterligare en bekräftelse på behovet av att inrätta reservat i Önstensborgsområdet. Det genomfördes även fågelinventeringar längs med Svartån och längs vassarna på Östra Holmens nordsida.

Musselinventering i anslutning till de sjönära reservaten har genomförts.

Inventeringar av kulturhistoriska spår genomfördes i Frösåker och Mälarparken.

Upphandling av nya inventerare slutfördes under sommaren 2018, och under hösten hölls planeringsmöten med inventerarna inför 2019 års säsong.

4 maj besöktes Badelundaåsen tillsammans med länsstyrelsen och deras inventerare för gemensam planering av insektsgynnande åtgärder i både väg- och naturmiljö. Under oktober och november genomfördes insektsgynnande åtgärder längs med åsen samt på Björnön.

NATURRESERVAT

I Frösåkers naturreservat har hagrestaureering genomförts på 0,8 hektar och stängsel röjts på en sträcka av 2,5 kilometer. Fällning av riskträd har också gjorts efter väg mot Snarkarbo. En grillplats har iordningställt vid Snarkarbo, dit den nya tillgänglighetsanpassade stigen går. Sökandet pågår efter en lämplig toalettlösning så att det ska bli lättare att övernatta där för alla.

Arbetet med att ta fram en ny skötselplan för Frösåkers naturreservat har påbörjats.

NATUR- OCH KULTURMILJÖRESAN

Den 29 maj genomfördes den årliga natur- och kulturmiljöresan för politiker och tjänstemän. Temat var "Invånardialog förr och nu". De områden som besöktes var Råbyskogen, där det nyligen har genomförts invånardialoger, Önstensborgsskogen, där en by avhystes på 1500-talet, samt till området för den nya vattenparken vid Johannisberg, där man även ska försöka skapa tilltalande miljöer efter invånarnas behov.

VATTENPLAN

Samtliga yttranden angående den reviderade vattenplanen har under sommaren inkommit och håller på att färdigställas inför beslut under våren 2019.

LIFE IP RICH WATERS

EU-projektet LIFE IP Rich Waters fortsätter. Tekniska nämnden är huvud- eller delansvarig för tre av åtgärderna i ansökan. För faunapassagen i Svartån vid Slottsbron har arbetet fortlöpt under hösten. Byggnationen kommer att bli något försenad och färdigställs preliminärt i mars–april 2019. I samband med att faunapassagen anläggs renoveras också kanalmuren längs Fiskartorget och en cykelbana kommer att anläggas på landytan längs ån. Detta är dock inte del av EU-projektet.

I juli skickades en tillståndsansökan till Mark- och miljödomstolen angående anläggning av vattenparken i Johannisberg. Ärendet bereds för närvarande av domstolen och dom väntas under våren 2019. Vattenparken planeras för att rena dagvatten, gynna biologisk mångfald och rekreation. Byggstarten har skjutits upp till 2019 och kan förhoppningsvis komma igång sommar/tidig höst.

Den demonstrationsanläggning som planeras på Brunnby gård, för att informera markägare om åtgärder för en bättre vattenkvalitet har inletts och kommer att slutföras under våren 2019.

ÖVRIGA VATTENANKNUTNA PROJEKT

"Fosfordammar och kalkfilterbäddar i Västerås kommun 2017–2019" fortlöper.

Syftet är att minska läckage av näringsämnen från jordbruksmark och därmed minska övergödningen i våra vattendrag och sjöar. Lägen för fosfordammar eller kalkfilter identifieras fortlöpande på platser där behoven är störst. En kalkfilterbädd har under november anlagts vid Badelunda. Ytterligare en ansökan om medel för västra delen av kommunen skickades in i augusti. Besked väntas inom kort.

Två av de tre våtmarksprojekt där statliga bidrag söktes från LONA (lokala naturvårdsprojekt) har påbörjats genom att upphandlingar har genomförts. Det är "förstudie Svartån" som syftar till att få underlag för flöden i Svartån och hur de påverkas av höga respektive låga flöden. Det andra projektet går ut på att identifiera platser på Västerås stads skogsmark där vatten kan fördröjas, renas och den biologiska mångfalden och rekreation kan gynnas. Projektet startar i början av 2019. Det tredje LONA-projektet saknade i slutet av året fullständig finansiering.

Sjögullsbekämpningen i Västerås kommuns delar av Mälaren har fortlöpt under sommaren och tidig höst. En utredning har färdigställts om sjögullens potentiella utbredning i Mälaren och den visar att sjögull sannolikt kommer att etablera sig i stora delar av sjön på sikt. En gemensam ansökan om bekämpning av sjögull har skickats in till Havs- och vattenmyndigheten av Mälarens vattenvårdsförbund.

Kollektivtrafik och färdtjänst

ÄNGSÖTRAFIK

I augusti 2016 beslutades att utreda möjligheten att erbjuda kollektivtrafik till Ängsö vilket resulterade i en provperiod under somrarna 2017 och 2018 tillsammans med näringslivet och övriga intressenter på Ängsö. Samarbetet har varit gott. Busstrafikutbudet nyttjades dock inte i den grad att linjetrafik motiveras. Ekonomiska medel med samfinansiering som förutsättning finns inte för en fortsättning varför trafiken upphör.

BUSSTRAFIK ÖSTER MÄLARSTRAND

Den 20 augusti invigdes den nya sträckningen av busslinje 11 som då även trafikerar Öster Mälarstrand. Busstrafik till Öster Mälarstrand har länge varit efterfrågad men på grund av vägarnas utformning i området lämpar det sig inte med tät busstrafik var 7:e eller var 10:e minut.

Linje 11 kommer att köra mellan Öster Mälarstrand och Eriksborg en gång i timmen mellan kl 9 och 20 på vardagar och mellan klockan 10 och 20 på helger.

FORTSATT PLANERING INFÖR 2019

Efter att de nya busslinjerna i Västerås infördes hösten 2013, har bussresandet stadigt ökat. Fler och fler västeråsare upptäcker hur smidigt det är att åka med busslinjerna.

Under 2018 ökade resandet med 5,2 procent till 12,3 miljoner resor. Det innebär en ökning med över 600 000 resor jämfört med 2017. I budgeten finns möjlighet att utöka en linje under 2019.

Under året fortsatte arbetet med uppföljning av bland annat behov och kvalitet inom kollektivtrafiken.

INDEXUPPRÄKNING AV KOLLEKTIVTRAFIKTAXAN

Kommunfullmäktige beslutade i november att taxan för kollektivtrafik ska indexuppräknas årligen med Landstingprisindex med kvalitetsjusterade löner för regioner (LPIK) exklusive läkemedel. I de fall index får en negativ utveckling kommer taxan att vara oförändrad. Första indexuppräknningen sker i januari 2019.

FRAMTIDENS KOLLEKTIVTRAFIK

Stadsledningskontorets projekt Framtidens kollektivtrafik leds av teknik- och fastighetsförvaltningen och är en samverkan mellan Västerås stad och Region Västmanland. Projektet består av fyra delprojekt varav rapporterna för delprojekten Framkomlighet, Elbussar och Bussdepå godkändes av kommunstyrelsen i juni. Tekniska nämnden har fått i fortsatt uppdrag att ta fram en genomförandeplan för framkomlighetsåtgärder under de kommande fem åren samt fortsätta utreda en lokalisering av bussdepån. Det fjärde delprojektet är en övergripande utredning om kapacitets- och trafiksystembehov i ett 2050-perspektiv. Denna projektdel beräknas bli färdig under 2019.

FÄRDTJÄNSTRESANDET

Omsorgsresorna ökade cirka 4,0 procent, medan färdtjänstresorna minskade med 0,6 procent.

Från 2017 till 2018 ökade antalet bussresor i Västerås med 600 000. Svealandstrafiken köpte in flera elbussar under året.
Foto: VL:s bildbank.

Investeringar

Årets nettoinvesteringar uppgick till 166,8 mnkr, vilket var 58,8 mnkr lägre än den beslutade budgeten på 225,6 mnkr.

OMBYGGNATION AV GATOR I CENTRUM

Ombyggnaderna av Skolgatan och Västra Kyrkogatan färdigställdes under året. Gatorna var i stort behov av upprustning

och har nu fått jämn beläggning, markvärmda gång- och cykelbanor, iordningställda längsgående parkeringsplatser och ny energisnål belysning. Domkyrkoplan har fått en ny gestaltning i samarbete med Västerås pastorat och i samband med ombyggnaden har också entrén till domkyrkan gjorts tillgänglig för alla.

Kopparbergsvägen mellan Norra Ringvägen och Knutsgatan byggdes om, och

den signalreglerade korsningen med Norra Ringvägen ersattes med en cirkulationsplats. Efter ombyggnaden har körbanebredden minskat och ytor för gång- och cykeltrafik finns nu på båda sidor om vägen. En hastighetsdämpad passage har anlagts över Norra Ringvägen. Cirkulationsplatsen har fått en utsmyckning i tegel och cortenstål som ska påminna om Kopparlundens industriella historia.

OMBYGGNINGER I DET ÖVRIGA VÄGNÄTET

På Sjöhagsvägen har det pågått flera byggnationer under 2018. En cirkulationsplats har färdigställts vid Slakterigatan/ Kolvägen som underlättar för transporter till hamnen. Vid nya Lögarängsbadet byggs en hastighetssäkrad passage vid badet, nya busshållplatser och en gångbana längs Sjöhagsvägen. Detta projekt kommer att

färdigställas under 2019.

Välljärnsgratan genom Bäckby centrum fick en ny diagonal sträckning för att gynna kollektivtrafikens linje 1. Den nya gatan är första steget i en större omvandling av Bäckby centrum med bostäder, fritidsanläggningar och ett grönt stråk.

Vid Hörntorpsgratan på Eriksborg byggs en ny busshållplats, hastighetssäkrad passage och en ny gång- och cykelbana.

Vid Fågelbacken genomfördes vattenskyddsåtgärder, vilket innebär att diken tätades så att vägdagvatten inte tränger ner i vattenskyddsområdet. En delsträcka av Väderleksgatan byggdes om som en följd av bostadsbyggandet på Lillhamra med hastighetssäkrad passage och ny gång- och cykelbana. På nordvästra Erikslund färdigställdes under året Kranbalksgatan, en viktig länk för utbyggnad av verksamhetsområdet.

EXPLOATERINGSPROJEKT

Byggnationer gällande infrastruktur i kvarteret Stomnätet del 2 (på Skälby) och Kvistberga del 2 (i Tillberga) genomfördes under året. Några andra pågående exploateringsprojekt var Sjomärkesgatan på Lillåudden samt Öster Mälärstrand, etapp 3 och 4 inklusive Kajstråket.

GÅNG OCH CYKEL

Inom ramen för tekniska nämndens ordinarie investeringsbudget genomfördes två passageåtgärder, där övergångsställen hastighetssäkrades. På Vasagatan vid Bombardier arena byggdes farthinder i form av busskuddar över fyra körfält. Även på Köpingsvägen vid Tomtebogatan byggdes busskuddar, som emellertid fick tas bort efter några månader. Orsaken var att en villa i anslutning till passagen utsattes för kraftiga vibrationer.

Gång- och cykelvägen längs Fågelvik ut mot Björnön påbörjades under året. Vägen släntar ner mot Mälaren och behöver stabiliseras och breddas på vissa sträckor. Det blir ny belysning och bänkar. Gång- och cykelvägen beläggs med stenmjöl, men förbereds för att i framtiden kunna asfalteras. Arbetet fortsätter under våren 2019.

GATUUNDERHÅLL

Belägnings- och brönderhållet omfattade totalt 47 mnkr, det vill säga 3 mnkr mindre än budget. Orsaken till avvikelsen var brist på resurser i planeringsskedet. Årets stora satsning var en totalrenovering av bostadsgator på Norra Malmaberg. Här gjordes omfattande insatser där kantstenar

I slutet av året invigdes den nya sträckningen av Välljärnsgratan på Bäckby. Det är första delen i en större omvandling av Bäckby centrum.

NETTOINVESTERING, MNKR

	Utfall 2018	Total inv
Beläggningsunderhåll	42,3	
Brounderhåll	3,7	
Gång- och cykelsatsning	5,4	
Svartåns murar	4,5	4,9
Skolgatan/Västra kyrkogatan	10,1	16,8
Gatubelysning	5,1	
Passager, hållplats, trygghet	0,6	
Björnöbron	0,7	5,1
Övrigt gatuunderhåll	1,0	
Lekplatser	5,3	
Vägtrafik, vägvisning o korsningar	0,9	
Vattenskyddsåtgärder	3,0	
Lögarängen	2,5	2,8
Övriga parkinvesteringar	3,1	
Övriga strategiska	2,4	
Finnslätten, verksamhetsområde	1,1	
Bäckbys utveckling	20,4	21,9
Kopparbergsvägen	17,5	19,2
Hörntorpsgatan	8,4	8,6
Tekniska system	1,0	
Julbelysning centrum	1,0	
Stora torget	2,4	
Sjöhagsvägen	15,3	
Faunapassage	8,6	
Viktor Larssons plats	0,5	1,0
Nettoinvestering	166,8	
Investeringsbudget	225,6	
Avvikelse	58,8	

Kommentar

Gång- och cykelsatsning avser såväl utbyten av kablage, stolpar och elcentraler som byten av belysningsarmaturer till LED-belysning. Totalt 264 500 kvadratmeter körbanor inklusive gång- och cykelvägar har under året fått ny beläggning. Fem lekplatser renoverades och fick förbättrad tillgänglighet under året.

Övriga strategiska avser bland andra Kofotsgatan, Barkarövägen, Öster Mälarstrand och Vågholmarna.

och brunnar sattes om och såväl gångbanor som körytor fick ny underbyggnad och beläggning. Fem gång- och cykelbroar över E18 fick nya tätskikt.

UNDERHÅLL AV OFFENTLIG BELYSNING

Under året byttes cirka 700 armaturer på större leder, gator samt gång- och cykelvägar ut till LED-armaturer. Armaturerna på leder är individuellt styrbara. Den uppskattade besparingen bedöms vara cirka 210 000 kWh/år.

Tre kilometer obelyst gång- och cykelväg fick ny belysning och 120 armaturer monterades upp, bland annat i Irsta och på Sjöhagsvägen.

Cirka 1 300 meter gammal oljekabel ersattes med ny plastkabel. Ett större utbyte gjordes på Stallhagen och Sjöhagen. 130 rostskadade stålstolpar byttes ut under året.

SATSNING PÅ PARKER OCH TORG**Stora Torget**

Under 2018 har arbetet med utformningen av Stora Torget och Bondtorget fortlöpt. Torgens gestaltning kommer att beskrivas i ett program som preliminärt kommer att antas under våren 2019. Gestaltungsprogrammet ska sedan gå ut på en bred remiss till bland andra invånarna, politiska nämnder och berörda myndigheter.

Viktor Larssons plats

Under perioden har gestaltungsarbetet för omvandlingen av Viktor Larssons plats till mötesplats fortsatt. Projektet samordnas med gatuenhetens ombyggnad av Kopparbergsvägen. Kommande arbete är fastställandet av gestaltning och detaljprojektering. Byggnation sker 2019.

Lekplatser

Fem olika lekplatser rustades upp 2018 (Önsta-Gryta, Malmaberg, Bjurhovda, Viksäng, Hamre). Invånare fick möjlighet att rösta fram ett favoritförslag och utvalda

leverantörer tilldelades entreprenaden. Lekplatserna färdigställdes och invigdes under sommaren. Under 2018 har också upphandlingsarbete för ombyggnad av sex lekplatser för 2019 genomförts.

Temalekplats Gäddeholm

Betesmarkens lekplats, med tema allmog, byggdes under sommaren 2018. Invigning hölls i september.

Ny fontän i Rudbecksparken

Rudbecksparken fick en ny fontän under 2018. invigning sker våren 2019.

Bäckby – Gröna stråket

Upphandling av entreprenör för byggnation av etapp 1 genomfördes 2018. Byggnationen startar 2019. Detaljprojektering av etapp 2 pågick under hösten.

Lögarängen – Hängyta/ungdomsdialog

Detaljprojektering pågick under 2018. Byggnationen startar 2019 och sker i etapper.

Flytbryggor Lögarängen

Ersättning av två flytbryggor längs Lögarängens promenadstråk. Bryggorna hade förstörts av isen. Två pontoner köptes in från Trafikverket. De bearbetades av AMA för att bli till nya, vistelsevänliga flytbryggor med sittmöjlighet.

Svartåstråket

Upphandlingsarbete av landskapsarkitekt för gestaltning och projektering har genomförts under slutet av 2018. Gestaltning och projektering av Svartåstråket kommer att ske under 2019.

Resultaträkning, mnkr

TEKNISKA NÄMNDEN

	Utfall 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter				
Avgifter	29,1	30,1	-1,0	27,7
Hyra och arrende	5,7	5,6	0,1	5,9
Bidrag	2,8	2,0	0,8	2,5
Försäljning av entreprenader	29,8	26,8	3,0	34,9
Summa verksamhetens intäkter	67,3	64,4	2,9	71,0
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnad	-36,9	-41,3	4,4	-34,1
Bidrag	-1,5	-2,1	0,6	-1,7
Material- och entreprenadkostnad	-270,0	-272,0	2,0	-264,8
Hyreskostnad	-7,3	-7,4	0,1	-7,1
Fastighetsentreprenad	-45,5	-44,7	-0,8	-51,5
Mediakostnad	-20,3	-17,5	-2,8	-17,9
Övrig kostnad	-21,7	-20,4	-1,4	-20,5
Summa verksamhetens kostnader	-403,2	-405,4	2,1	-397,6
Avskrivningar	-54,9	-52,3	-2,6	-48,0
Finansiella kostnader	-22,0	-23,6	1,6	-21,5
Rörelseresultat	-412,8	-416,8	4,0	-396,1
Budgetanslag	416,8	416,0	0,0	404,0
ÅRETS RESULTAT	4,0	0,0	4,0	7,9

Kommentar:

Årets resultat blev 4,0 mnkr.

Främst ökade försäljningen av entreprenader med 3,0 mnkr. Det berodde framför allt på att vidarefaktureringsprojekt till fastighetsnämnden inte var budgeterade. Även intäkter för markvärme har varit högre än budgeterat detta år, som en effekt av att nämnden har belastats med högre energikostnader än normalt av leverantörerna.

De sammanlagda personalkostnaderna var 4,4 mnkr lägre än budget på grund av omfattande vakanser och föräldraledigheter. Även material- och entreprenadkostnaderna var 2,0 mnkr lägre än budget. Kostnaderna för kollektivtrafik

var 4,0 mnkr än budget. Endast en mindre del av avsättningen för tilläggsköp utnyttjades under 2018. Färdtjänsten blev 1,0 mnkr dyrare än budgeterat. Övriga material- och entreprenadkostnader var sammanlagt 1 mnkr billigare än budgeterat.

Mediakostnaderna blev 2,8 mnkr dyrare än förväntat. Markvärmekostnaderna blev 3,6 mnkr högre än beräknat. Reparationer och drift av gatubelysning blev däremot 1,0 mnkr lägre än budgeterat. Resterande avvikelser inom kostnadslaget är fördelade över ett större antal verksamheter.

Övriga kostnader var totalt sett 1,4 mnkr högre än budget. Nämndens inköp av konsulttjänster

har varit högre än budgeterat främst inom naturvårdsverksamheterna. Vissa av dessa kostnader har varit av tillfällig natur. Inköpen av programvaror och administrativa stödtjänster har minskats något.

Avskrivningarna var 2,6 mnkr högre än budget för året. Många av nämndens investeringar tas i bruk under årets sista månader. I samband med avslut av nämndens investeringsprojekt uppstår regelmässigt retroaktiva kostnadseffekter som är svåra att bedöma tidigt under året på grund av den löpande händelseutvecklingen i stora projekt.

Verksamhetsredovisning, mnkr

NETTOKOSTNAD

	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse
Planering gator	9,8	7,6	10,1	2,5
Transportrådgivning	0,9	0,7	1,2	0,4
Landskapsplanering	4,0	3,3	6,4	3,1
Fysisk planering	14,7	11,6	17,7	6,0
Gatuinvestering, vägbidrag	37,6	39,4	38,6	-0,8
Vinterväghållning	28,5	33,8	30,3	-3,5
Gatubelysning	17,5	21,2	19,9	-1,4
Beläggningar	8,7	13,4	14,0	0,6
Konstbyggnader	6,7	2,6	3,1	0,5
Trafikanordningar	10,1	8,2	8,5	0,3
Klottersanering	2,0	1,0	1,6	0,6
Renhållning	5,9	5,7	6,8	1,1
Gemensamt gata	11,7	16,8	15,9	-0,9
Dagvatten	1,9	2,5	2,7	0,2
Trafikmyndighet	0,8	0,6	2,0	1,3
Parkeringsverksamhet	-15,9	-16,0	-16,0	0,0
Gatuverksamhet	115,5	129,2	127,2	-2,0
Parkytor (planterade ytor)	11,5	12,7	15,3	2,6
Renhållning	6,0	5,1	2,4	-2,8
Gräsytor	6,6	7,2	0,4	-6,8
Aktivitetsplaner och lekplatser	5,2	4,5	8,6	4,1
Naturvård, stadsdelsskogar	5,8	7,8	5,7	-2,1
Parkinvestering, parkutrustning	14,0	13,4	12,1	-1,3
Parkdrift gemensamt	5,4	3,3	5,8	2,5
Parkverksamhet	54,5	54,0	50,2	-3,8
Fritid, spolning av isbanor	3,4	4,1	4,4	0,3
Kollektivtrafik	146,8	146,7	150,8	4,0
Båttrafik	0,3	0,1	0,4	0,2
Allmän kollektivtrafik	147,1	146,9	151,1	4,3
Färdtjänstresor	26,4	30,0	29,1	-1,0
Omsorgsresor	25,0	24,5	24,9	0,4
Färdtjänst och omsorg	51,4	54,5	53,9	-0,6
Västerås Mälarcamping	1,9	1,9	1,8	-0,1
Ledning och administration	6,4	9,4	8,9	-0,5
Politik	1,2	1,2	1,6	0,4
TOTALT	395,9	412,8	416,8	4,0

Kommentar:

Nettokostnaden landade totalt på 412,8 mnkr för tekniska nämnden. Utfallet blev därmed 4,0 mnkr lägre än årets budget. Vinterväghållningen uppgick till 33,7 mnkr, vilket är 3,5 mnkr dyrare än beräknat. Av beloppet utgör snöröjningen 26,0 mnkr av kostnaden medan resterande del utgörs av markvärmekostnader.

Kostnaden för kollektivtrafiken blev 4,0 mnkr lägre än budget för året som helhet, vilket berodde på att reserverat utrymme för ökad turtäthet eller sträckningar inte utnyttjades under 2018. Totalt sett ökade emellertid antalet resor i kollektivtrafiken med 1,3 procent.

Generellt har antalet färdtjänstresor minskat något under året samtidigt som omsorgsresorna ökat. Trots det ökade kostnaderna för färdtjänst något mer än omsorgsresorna under 2018.

Parkeringsverksamhetens resultat följer i stort sett budget för året. Intäkterna ökar med

cirka 2,1 procent jämfört med 2017, men även kostnaderna ökar i motsvarande mån. Kostnaderna består bland annat av underhåll av parkeringsutrustning samt köpta tjänster från det kommunala bolaget Västerås Parkerings AB.

Nämnden har under en stor del av året brottats med personalvakanser, vilket har medfört besparingar för nämnden men även att mycket arbete inte har kunnat utföras i tid. Inom verksamhetsgruppen Fysisk planering uppgår det outnyttjade kostnadsutrymmet till 6 mnkr. Besparingarna är hänförliga till såväl gata och trafik som park och natur.

Ledning/administration kostade totalt 9,3 mnkr, det vill säga 0,4 mnkr mer än budget. Orsaken var främst ett fåtal tillfälliga insatser under året. Bland annat hyrdes en storbildsskärm in till fotbolls-VM. Dessutom köptes ett arbete in avseende kommunikationskoncept för Västerås centrum.

Totalt sett har nämndens driftskostnader och tilläggsköp hållit sig inom budgeterade ramar under året. Kostnaderna för externa tjänster har totalt sett endast varit något högre än budgeterat.

Gata och trafik samt park och natur redovisar mindre underskott för året. Inom park och natur är driftskostnaderna något högre än budgeterat. Vissa kostnader avseende LIFE IP-projektet påverkar kostnaderna negativt inom parkverksamheten. Avslut av flera större projekt inom gatu- och parkverksamheterna i slutet på året har medfört retroaktiva avskrivningseffekter.

Fem år i sammandrag, mnkr

VERKSAMHETSREDOVISNING

Nyckeltal	2014	2015	2016	2017	2018
Årets resultat, mnkr	5,8	-5,1	2,6	7,9	4,0
Verksamhetens kostnader, mnkr	372,8	391,4	398,0	396,1	412,8
Investeringar, mnkr	81,2	86,3	86,1	103,7	166,8
Intäkter					
Gatumarksparkering, mnkr	20,7	22,1	24,1	25,7	26,0
Felparkeringsintäkter	5,3	5,2	5,4		
Parkeringshuset Klippan, mnkr	4,8	3,3	4,4	4,4	4,4
Totalt parkeringsintäkter, mnkr	30,8	30,6	33,9	30,1	30,4
Parkeringsverksamhet					
Antal allmänna parkeringsplatser	5 017	5 771	5 850	6 280	6 197
Antal Klippan	294	294	294		
Antal avgiftsbelagda markparkeringsplats	2 128	3 830	3 960	4 376	4 535
Antal handikapplatser				81	84
Intäkt per avgiftsbelagd p-plats (exkl Klippan)	9 727	5 770	6 086	5 867	5 733
Kollektivtrafik					
Stadstrafiken, antal 1000-tal resenärer	8 300	9 733	11 006	11 708	12 314
Ökning sedan 2009 (%)	33,8 %	56,9 %	77,4 %	88,7 %	98,5 %
Färdtjänst- och omsorgsresor					
Omsorgsresor, antal	98 707	105 824	109 708	112 189	116 676
Färdtjänst med taxi, antal resor	92 753	92 176	86 795	85 405	84 871
Flexlinjen, antal resor	10 279	9 154	9 626	8 828	7 648
Totalt antal resor	201 739	207 154	206 129	206 422	209 195
Antal resor per färdtjänstillstånd (inkl flex)	37	35	33	32	33
Förändring av antal resor jämfört tidigare år	2,4 %	2,7 %	-0,5 %	0,1 %	1,3 %
Flexlinjen 65+	16 151	15 856	13 364	14 089	16 145
Transportkostnad, omsorgsresa kr/resa	188	197	203	213	173
Transportkostnad färdtjänstresa med taxi	143	147	167	154	223
Transportkostnad flexlinjen, kr/resa	210	223	231	233	197
Antal färdtjänstillstånd	4 101	4 246	4 247	4 250	4 163
Antal nyttjade färdtjänstillstånd	2 792	2 887	2 918	2 900	2 801
%-andel nyttjade färdtjänstillstånd	68 %	68 %	69 %	68 %	67 %
Myndighetsutövning färdtjänst/omsorg					
Färdtjänstillstånd bifall, antal	1 560	1 448	1 236	1 329	1 319
Färdtjänstillstånd avslag, antal	64	64	53	77	137
Riksfärdtjänst bifall, antal	562	594	556	635	571
Riksfärdtjänst avslag, antal	3	14	4	7	45
Andel som handläggs inom 3 veckor				93 %	91 %
Medborgarkontakter via kontaktcenter					
Totalt antal ärenden		16 086	15 402	15 656	17 939
Ärenden som handläggs på fackförvaltning		5 005	4 785	5 410	5 632
Andel som handläggs på fackförvaltning		31,1 %	31,1 %	34,6 %	31,4 %

Kommentar:

Resandet med kollektivtrafik ökade cirka 5,2 procent jämfört med 2017.

Antalet medborgarkontakter som handläggs totalt och på fackförvaltningen är ett nytt mått

som följs. Antalet ärenden som handläggs på fackförvaltningen ökade med cirka 4,1 procent jämfört med 2017, vilket är en lägre ökning jämfört med föregående år.

Från 2017 är intäkter för Klippan en hyresintäkt

och inte parkeringsavgifter. Därför ingår inte Klippans parkeringsplatser i de platser som Västerås stad tar avgift för.

VÄSTERÅS STAD

Tekniska nämnden

Stadshuset

721 87 Västerås

Kontaktcenter: 021-39 00 00

E-post: tekniskanamnden@vasteras.se

www.vasteras.se